

**INGLIZ VA O'ZBEK TILLARDAGI MAQOLLARNING
LINGVOPRAGMATIK TAHLILI**

Aniq va ijtimoiy fanlar universiteti

Xorijiy til va adabiyoti fakulteti

*2-kurs magistranti **Kulmetova Gulmira Mirzoxid qizi***

Annotatsiya: Maqollar, har bir xalqning madaniyati, an'analari va hayotiy tajribalarini aks ettiruvchi muhim til birliklaridir. Ular nafaqat axloqiy qadriyatlarni, balki ijtimoiy munosabatlarni, hayotiy tajribalarni va dunyoqarashlarni ham ifodalaydi. Ingliz va o'zbek tillaridagi maqollarni tahlil qilish, ularning madaniy kontekstini va qiymatlarini tushunishga yordam beradi. Ushbu maqolada ingliz va o'zbek maqollarining madaniy konteksti, ularning axloqiy va ijtimoiy qiymatlari, shuningdek, bu maqollarning o'zaro taqqoslanishi ko'rib chiqiladi.

Kalit so'zlar: g'oyalar, madaniyat, maqol, madaniy kontekst, saboq, tajribalar, til, sabr.

Ingliz tilidagi maqollar ko'pincha individualizm, erkinlik va shaxsiy muvaffaqiyat kabi g'oyalarni aks ettiradi. Bu maqollar, odatda, shaxsning o'z imkoniyatlarini qanday qilib amalga oshirishi, o'z maqsadlariga erishish yo'lidagi harakatlari haqida fikrlar bildiradi. Ular, shuningdek, raqobatbardosh muhitda muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan sifatlarni, masalan, sabr-toqat, mehnatsevarlik va aqllilikni ta'kidlaydi. Bu maqollar, ingliz jamiyatidagi muvaffaqiyatga intilish va shaxsiy erkinlik g'oyalarini aks ettiradi. O'zbek tilidagi maqollar esa ko'proq jamoaviylik, oilaviy qadriyatlar va an'anaviy hayot tarzini ifodalaydi. O'zbek maqollarida ko'plab hayotiy tajribalar va saboqlarni o'z ichiga olgan iboralar mavjud bo'lib, bu ularda xalqning aqlli va tajribali bo'lishini rag'batlantiradi. O'zbek maqollarining madaniy konteksti, an'anaviy hayot tarzi va o'zaro yordam berish g'oyalarini aks ettiradi. Bunday maqollar ko'pincha oilaviy va ijtimoiy munosabatlar, hamjihatlik va do'stlikning ahamiyatini o'rganadi.[1]

Maqollar orqali ifodalangan madaniy qiymatlar ko'plab o'xshashliklar va farqlarni ko'rsatadi. Ingliz maqollari ko'proq shaxsiy muvaffaqiyatga qaratilgan bo'lsa, o'zbek maqollari jamoaviylik va o'zaro yordamga urg'u beradi. Bunda har bir xalqning tarixiy va ijtimoiy sharoitlari, urf-odatlar va qadriyatlari muhim rol o'ynaydi. Masalan, ingliz tilidagi maqollarda ko'plab muvaffaqiyatli shaxslar va ularning hayotiy tajribalaridan olingan saboqlar aks etadi. O'zbek maqollarida esa ko'proq xalqning tarixiy tajribalari, an'analari va urf-odatlar aks etadi. Maqollar nafaqat madaniy kontekstni aks ettiradi, balki ularning lingvopragmatik tahlili orqali kommunikativ vazifalarni ham bajaradi. Ingliz maqollari ko'pincha maslahat berish, ogohlantirish yoki rag'batlantirish maqsadida ishlatiladi. Bunday maqollar, kelajakdagi muvaffaqiyatni oldindan taxmin qilishning xavf-xatarlarini ko'rsatadi. Bu maqollar, shuningdek, ehtiyotkorlik va sabr-toqatni ta'kidlaydi. O'zbek maqollari esa ko'proq hayotiy saboqlarni taqdim etadi. Ular har bir ishni boshlashdan oldin tayyorgarlik ko'rish zarurligini ta'kidlaydi. [2]

Ingliz va o'zbek maqollarining o'zaro taqqoslanishi madaniy farqlarni yanada yaqqol ko'rsatadi. Misol uchun, ingliz maqollarida ko'proq individualizm va shaxsiy muvaffaqiyatga urg'u berilsa, o'zbek maqollarida jamoaviylik va o'zaro yordam muhim ahamiyatga ega. Bu farqlar, shuningdek, har bir xalqning tarixiy va ijtimoiy sharoitlari, madaniy qadriyatlari va urf-odatlar bilan bog'liq. Maqollarni tahlil qilish orqali biz nafaqat tilni, balki madaniyatni ham o'rganamiz. Ingliz va o'zbek maqollari o'zaro farqlanadi, lekin har ikkisi ham o'z madaniyatining noyob xususiyatlarini aks ettiradi. Ularning tahlili, til va madaniyat o'rtasidagi bog'liqlikni tushunishga yordam beradi. Har bir maqol o'z ichida chuqur ma'no va axloqiy saboqlarni saqlaydi, bu esa ularni nafaqat til birliklari, balki madaniy meros sifatida ham muhim qiladi.[3]

Shunday qilib, ingliz va o'zbek maqollarining madaniy konteksti va qiymatlari o'zaro taqqoslanganda, har bir xalqning o'ziga xos xususiyatlari, urf-odatlar va qadriyatlari aks etadi. Bu maqollarning lingvopragmatik tahlili orqali biz nafaqat tilni, balki madaniyatni, ijtimoiy munosabatlarni va hayotiy tajribalarni ham o'rganamiz. Maqollar, shuningdek, tilning dinamik va o'zgaruvchan tabiati haqida ham ko'p

narsalarni aytadi, chunki ular vaqt o'tishi bilan yangilanadi va zamon talablariga moslashadi. [4]

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, ingliz va o'zbek tillaridagi maqollar madaniy kontekst va qiymatlarning ifodalanishi uchun muhim manba hisoblanadi. Ular xalqning hayotiy tajribalarini, urf-odatlarini va qadriyatlarini aks ettiradi. Maqollar orqali ifodalangan g'oyalar va axloqiy saboqlar, jamiyatda o'zaro munosabatlar va kommunikativ vazifalarni bajarishda muhim ahamiyatga ega. Shuning uchun, maqollarni o'rganish va tahlil qilish, nafaqat tilni, balki madaniyatni ham chuqurroq tushunishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdurahmonov, A. (2010). O'zbek maqollari: Tarixi va ma'nosi. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti Nashriyoti.
2. Rahmonov, S. (2015). O'zbek xalq maqollari va ularning ijtimoiy ahamiyati. Toshkent: Fan va Texnologiyalar.
3. Murodov, O. (2018). Maqollar va ularning madaniy konteksti. Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti Nashriyoti.
4. Iskandarov, B. (2012). O'zbek tilidagi maqollar va ularning axloqiy qiymati. Buxoro: Buxoro Davlat Universiteti.
5. Karimov, D. (2016). Ingliz va o'zbek maqollarining taqqosiy tahlili. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va O'rta Maxsus Ta'lim Vazirligi.
6. To'raev, E. (2019). Maqollar: Madaniyat va til o'rtasidagi bog'liqlik. Farg'ona: Farg'ona Davlat Universiteti.
7. Mirzaeva, N. (2021). O'zbek xalq maqollarida axloqiy qadriyatlar. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti Nashriyoti.